

Ο Μιχαήλ Η' Καραμανλής επανιδρυτής του κράτους

Του ΓΡΗΓΟΡΗ ΡΟΥΜΠΑΝΗ

Δεν είναι ειλικρινής, δεν είναι σαφής, δεν είναι διαυγής, αντιθέτως είναι σκοτεινός, θολός και απροσδιόριστος ο πρωθυπουργός στις συντεταγμένες που ορίζει σε κάθε πολιτική πρωτοβουλία του, των προτάσεων για την αναβάθμιση της παιδείας συμπεριλαμβανομένων.

Δεν έχει το προτέρημα της πρωτοβουλίας. Έχει το μειονέκτημα της διεκπεραίωσης. Της τακτοποίησης. Της εξυπηρέτησης. Ο,τι χειρότερο χρειάζεται γενικώς ένας τόπος. Ο,τι πιο επιζήμιο για μια χώρα σαν την Ελλάδα, καθυστερημένη, υποτιμημένη από τους ίδιους τους άρχοντές της, υποταγμένη στη ματαιότητα της αποθησαύρισης. Αιχμάλωτη στο λευκό καρτέλ της απάτης και της κερδοσκοπίας.

Ο επανιδρυτής του κράτους. Ο μεταρρυθμιστής. Του πολιτικού προσδιορισμού το παράδοξο. Της Ιστορίας το πλέον ψευδέστερο.

Ο Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος, ο αυτοαποκαλούμενος επανιδρυτής της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, είναι μια από τις πλέον παρεξηγημένες φυσιογνωμίες της Ιστορίας. Φιλόδοξος όσο λίγοι, ικανός στον πλάνο λόγο και στη σύναψη ευκαιριακών και εν τέλει αμφίβολης αξίας συμμαχιών, ραδιούργος βεβαίως όπως κάθε Βυζαντινός αυτοκράτορας που σεβόταν τον εαυτό του, μέτρησε πρόσκαιρες επιτυχίες, αλλά επί της ουσίας δεν ήταν απλώς αναποτελεσματικός, μα, όπως αποδείχτηκε, θανάσιμα επικίνδυνος για την ίδια τη χώρα του. Η ικανότητα του στρατηγού του, Αλέξιου Στρατηγόπουλου, ήταν αυτή που απελευθέρωσε την Κωνσταντινούπολη από τους Φράγκους και του παρέδωσε το σκήπτρο της Πόλης, ωστόσο ο ίδιος:

- Υποθήκευσε το μέλλον του αναγεννημένου πλην παραπαίοντος κράτους δίνοντας στους Γενουάτες τα αποικιοκρατικά προνόμια που είχαν μέχρι τότε οι Βενετοί.

- Διατήρησε όμως και τους Βενετούς που είχαν την έμπνευση να παραμείνουν, αντί να ακολουθήσουν τον Λατίνο αυτοκράτορα Βαλδουίνο στην άτακτη φυγή του ή απλώς ξέμειναν στην Πόλη.

- Εφερε και Πιζανούς εμπόρους να έχουν κι αυτοί να παίρνουν κάτι από το αίμα της αυτοκρατορίας.

- Επέτρεψε στις ισχυρές αυτές κοινότητες να αυτοδιοικούνται, οι Γενουάτες από τον Ποντεστά τους, οι Βενετοί από τον Βαίλο τους και οι Πιζανοί από τον Υπατό τους.

-Ενίσχυσε παράλληλα τη θέση των τοπικών ηγεμόνων και της αριστοκρατίας γενικώς σε βάρος της κοινωνικής συνοχής, της ανακούφισης των χαμηλών οικονομικών στρωμάτων και της ανάπτυξης της παραγωγικότητας.

Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής ήταν να μην καταφέρει ποτέ να συνέλθει το κράτος του, να εξασθενεί σταδιακά αντί να αναρρώνει, να εξαρτάται όλο και περισσότερο από τις διαθέσεις των αποκαλούμενων δυνατών -τουτέστιν των οικονομικά ισχυρών της εποχής- και εν τέλει να καταρρεύσει πολύ προτού η μπομπάρδα του Μωάμεθ του Πορθητή ρίξει την Πύλη του Ρωμανού.

Πιθανόν ο Κώστας Καραμανλής να έχει πρότυπό του τον Μιχαήλ Η' Παλαιολόγο. Αναγγέλλοντας την επανίδρυση του κράτους αναγνώρισε τα προνόμια όσων απομυζούν τους πόρους του, παραχώρησε και εξακολουθεί να παραχωρεί εύρωστους οικονομικά οργανισμούς -συμπεριλαμβανομένων των λιμένων- στη μανία των πάσης φύσεως εμπόρων (ενώ το σκήνωμα του ΟΤΕ αναμένει τους ταγμένους να διαμοιραστούν τα ιμάτιά του), εκποιεί την υγεία υπέρ εκείνων που τραβούν το αίμα των ασφαλιστικών ταμείων (καλά σαράντα και για το Ασκληπιείο Βούλας), παραχωρεί και το ύψιστο αγαθό της Παιδείας στους σαλτιμπάγκους της γνώσης και της παραμόρφωσης.

Είναι ψευδές ότι θα αναβαθμιστεί, τάχα μου διά του ανταγωνισμού πάντα, το δημόσιο πανεπιστήμιο με την είσοδο των ιδιωτικών ανώτατων σχολών. Δεν αναβαθμίστηκε ούτε το δημόσιο νηπιαγωγείο, ούτε το δημόσιο δημοτικό, ούτε το δημόσιο γυμνάσιο και λύκειο με τη λειτουργία των ιδιωτικών αντίστοιχων σχολών. Δεν αναβαθμίστηκαν οι τραπεζικές υπηρεσίες με την ιδιωτικοποίηση δημόσιων ή δημόσιου χαρακτήρα τραπεζών και το ξεσάλωμα των τραπεζικών ολιγοπωλίων. Δεν αναβαθμίστηκε το δημόσιο οδικό δίκτυο με την παραχώρηση σε ιδιώτες της κατασκευής και εκμετάλλευσης σύγχρονων αυτοκινητόδρομων. Δεν αναβαθμίστηκε τίποτα το δημόσιο, όπου εισχώρησε και το ιδιωτικό.

Οι τραπεζικοί λογαριασμοί ορισμένων αναβαθμίστηκαν και αποδυναμώθηκε το κράτος, κύριε μεταρρυθμιστά...